

ŞUŞA VƏ ƏTRAF ƏRAZİLƏRDƏ YAYILAN ƏDVİYYAT BİTKİLƏRİ

Aydın Əsgərov¹, Günel Allahverdiyeva²

¹ Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Botanika İnstitutu, askerov1@mail.ru

² Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Genetik Ehtiyatlar İnstitutu, gunel.allahverdiyeva@yandex.ru

Tədqiqat nəticəsində Qarabağ bölgəsində ədviyyat bitkilərindən 23 fəsilə, 69 cins, 92 növ müəyyən edilmiş, bunlardan 16 fəsilə, 42 cins, 10 növ Şuşa və ətraf ərazilərdə yayılmışdır. Həmin növlər aşağıdakı cədvəldə verilmişdir.

Cədvəl

Fəsilənin adı	Cinsin adı	Növün sayı
<i>Anacardiaceae</i> Lindl.	<i>Rhus</i> L.	1
<i>Polygonaceae</i> Juss.	<i>Rumex</i> L.	4
	<i>Polygonum</i> L.	1
	<i>Aconogonon</i> (Meissn.) Reichenb.	1
<i>Ranunculaceae</i> Juss.	<i>Caltha</i> L.	1
	<i>Nigella</i> L.	2
<i>Alliaceae</i> J. Agardh	<i>Allium</i> L.	2
<i>Berberidaceae</i> Juss.	<i>Berberis</i> L.	1
<i>Brassicaceae</i> Burnett	<i>Sinapis</i> L.	1
	<i>Cardaria</i> Desv.	1
	<i>Alliaria</i> Scop.	1
	<i>Descurainia</i> Webb et Berth.	1
	<i>Cardamine</i> L.	1
	<i>Percicaria</i> (L.) Mill.	1
<i>Portulacaceae</i> Juss.	<i>Portulaca</i> L.	1
<i>Fabaceae</i> Lindl.	<i>Melilotus</i> Mill.	1
	<i>Lathyrus</i> L.	1
<i>Punicaceae</i> Horan	<i>Punica</i> L.	1
<i>Apiaceae</i> Lindl.	<i>Anthriscus</i> Pers.	2
	<i>Chaerophyllum</i> L.	2
	<i>Carum</i> L.	1
	<i>Daucus</i> L.	1
	<i>Pastinaca</i> L.	1
	<i>Bifora</i> Hoffm.	1
	<i>Coriandrum</i> L.	1
	<i>Ligusticum</i> L.	1
	<i>Falcaria</i> Fabr.	1
	<i>Heracleum</i> L.	1
<i>Cornaceae</i> Dumort.	<i>Cornus</i> L.	1
<i>Lamiaceae</i> Lindl.	<i>Clinopodium</i> L.	1
	<i>Nepeta</i> L.	1
	<i>Origanum</i> L.	1
	<i>Hyssopus</i> L.	1
	<i>Salvia</i> L.	2
	<i>Satureja</i> L.	1
<i>Cupressaceae</i> Rich. ex Bartl.	<i>Juniperus</i> L.	1
<i>Asteraceae</i> Dumort.	<i>İnula</i> L.	1

	<i>Achillea</i> L.	1
	<i>Artemisia</i> L.	1
<i>Rubiaceae</i> Juss.	<i>Galium</i> L.	1
	<i>Sambucus</i> L.	1
<i>Iridaceae</i> Juss.	<i>Crocus</i> L.	1

Ədviyyat bitkilərinin işğaldan öncəki dövrdə Xocavənd və Şuşa rayonlarında yayıldığı müəyyən edilmişdir. Bu bitkilər ən çox Kərəvüzkimilər, Dalamazkimilər və Kələmçiçəklilər fəsilələri ilə təmsil olunur. Xardal (istiot) (*Sinapis* L.), kardariya (*Cardaria* Desv.), persikariya (*Percicaria* (L.) Mill.), süvərən (*Descurainia* Webb et Berth.), ürəkotu (*Cardamine* L.) və s. güclü, kəskin, xüsusi xoş ətrə və müxtəlif dərəcədə acımtıl tama malikdir. Aromatik bitkilərdən hazırlanan ədviyyatlar əsasən yeməklərin dadını artırmaq üçün istifadə olunur. Bu bitkilərə qaraqınıq (*Origanum* L.), pişiknəsi (*Nepeta* L.), dağ keşnişi (*Bifora* Hoffm.), keşniş (*Coriandrum* L.) və s. göstərmək olar. Bəzi ədviyyat bitkilərindən xalq təbabətində həzmyaxşılaşdırıcı, iştahgətirici kimi istifadə edilir.